

F O A I E

пептръ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 28.

Luni 13. Julie.

1842.

KORDONЪЛ МИЛТАР (Die Militärgrenze)

ши пьстръ лѣи дп рапорт кьтръ
кавса Ресъритълѣи.

(Din Gazeta зпверсалъ.)

(Капет.)

Лькръл дптемеиат ачи де Австриени ши
дппрезвпъ кь еи де тоци Церманii, — кьчи
ваи, армii ши цепеналѣ церманii аь фост
шижлоачеле кь каре а дпайнтат Австриа
яьпъ дп кордонъл де акъм, — ачест лъ
кръ а фолосит маи де апроане пе Церма
nia; dar totdeodatъ neam кьштигат пои кь
ачеаста зп мерит ши пептръ Европа тоатъ.
Кьчи, пь маи (?) prin ачест пьтерникъ ши
таре ашезъмънт, с'а пьтът пьне о пидекъ
статорникъ Тьрчилор, с'а фржнт пьтереа
лор*) ши с'а цинът дп фржъ прьпъдитоа-

реа чьимъ, каре ешинд де ачи вьнтъиеа
дп тоатъ Европа. Варвариа пь се поате
дп дестъл аьлгга кьт маи де парте де
мезопонтъла чивилизациеи; ши Европа, кiar
дп челе маи депьртате але еи Цьри, а
тревъит сь сипцъ, кьнд аь дпченът Ав
стриени а дппинде пе Тьрчи ашеа департе.
— Дакъ кордонъл — прекъм се ши vede
— есте сь пьшеаскъ кьтръ о маи дпсе
мьптоаре чивилизацие ши дпфлорипе, атъчи
ел, пьрзъндъ-ши кь дпчетъл карактеръл
чел милитар, поате сь се факъ пьма орѣ
тълпна, де каре, — маи дптинъндъсе чеар
кьпъл кьлтъреи — сь се линеаскъ ши алте
цинътъри; ши ашеа, прекъм де тьлт мете
резеле (Castra) ши колониие Романе ла
Ренъ, поате кь ши кордонъл милитар кь
принде дп сипъл сьъ дпсемпътоареа семп
цъ пептръ алте вьтоаре садъри де кьлтъръ
ши дпфлорипе! — Дп адевър есте де лъа
ре-а-миште; — кьм с'а дпторсъ фоаиеа Исто

*) Трезве сь оим дрепцѣи сь тьртърисим, кь
чел маи таре зид дпиротива Тьрчилор пептръ
о парте а Бугариеи (Бьнатъл) ши пептръ тот
Ардеалъ аь фост Молдова ши Ротънѣа, ка
ре, пенъланд Тьрчи дптемеиа ачи домние гьр
чеаскъ, тотдеазна леаь фост чеа маи таре
пидекъ, ши ници историа пь пе аратъ врео дп
семпнатъ опрѣе фькътъ Тьрчилор де кьтръ
аи пьшици кордонари; iar кордонари дп Кроа

цѣа дпиротива Тьрчилор дп Босниа ши алте
локъри де аколо аь фост о вьпъ ставиль.
Апои пьтереа Тьрчилор п'аь фржнто кордо
нари, чи армие цермане гонидъи дп Бу
гариа. Де атъчи есте фржнтъ пьтереа Тьр
чилор ши де атъчи а пьшит Тьрчиа тот дп
анеи.

Трад.

рієі аічі ла дѣпъре! Odinioаръ вѣлтѣра а-
вѣа але самѣ алтаре токмаі дн партеа дн
протівъ; прекъм акъм стінга дѣпъреі, а-
шеа маі де тѣлт дреаптеа еі ера днчнсь
кѣ зн асемѣне вѣрѣ де колоніі млітаре,
каре се пѣтеа сокоті ка лѣптѣтоаре пѣ-
трѣ вѣлтѣрѣ. Ші іаръші, прекъм дела
днтетеіереа domnieі Osmane, некѣрмат с'аѣ
стрѣкѣрат чете де фѣгарі спре міазъ-поа-
пте кѣтѣнд ачі о прміре ші свѣрпѣре
маі отѣлоасъ, — ашеа фѣрѣа odinioаръ
глоате де Іваді ші Маркомані днколо ла
Romanі, ашеа іаръші знеле партиде де Gotі
ші алте націі стрѣмторате ші днчнсь
дела спате де алді варварі сѣ трасерѣ
спре міазъзі ші се ашезарѣ ка пѣзіані
ла марцінеа днтѣрѣдієі romano-ресѣри-
тене (vизantine). —

Тоате націіе варварѣ ші пѣсторѣде,
ла карѣ статѣа есте днкъ пѣцінѣ десѣ-
шзрат, аѣ оаре-каре порпѣре кѣтрѣ пѣвѣ-
лірі прѣдарѣде ші кѣтрѣ мшкѣрї ізді,
— тѣрѣвроасѣ днтре сіне. Де ачѣеа тоате
статѣріе регѣлатѣ ші кѣлтівате, дакъ се
днвѣчнѣазъ кѣ Варварі, сімтѣ ліпѣа знзі
вѣрѣ млітар днтрармат днтпротівѣ лор,
прекъм о сімтѣ вѣнѣ оарѣ астѣзі Фран-
цузі дн Африка днтпротівѣ сѣлвѣтечлор
Bedzini. Negrenit ші статѣріе чѣле ре-
гѣлатѣ аѣ асе тѣме днтре сіне, ші — чнѣ
шті пѣтрѣ чѣ днтѣмплѣрї вїтоаре —
се потѣ прїві ка вѣрѣжмашѣ; днсь семпѣ-
ле вѣрѣжмшнїєі знзі стат вїне формат пѣ
се дескѣперѣ дн порпѣрї орї пѣвѣлірї пѣ-
аштѣнтате (?) ші вїклѣне-пѣкрѣднчїоасѣ,
чѣ дѣпъ патѣра знзі асемѣне стат нїчі кѣ
се поате, (зі маі вїне: нїчі кѣ ар трѣвзі,
сѣй: нїчі кѣ с'ар кѣвѣні); — пѣтрѣ-кѣ
еа де регѣлѣ пѣ апѣкъ сѣвіа фѣрѣ кѣ-

вѣлт, фѣрѣ днтре-лѣкѣрѣрї де маїнапте
шн фѣрѣ днвїтаре, шн іаръші сѣвіа пѣ се
скоате дн теакъ (токѣ) фѣрѣ о прѣгѣ-
тѣре кѣ апѣрѣвїтѣл, вѣнд днтр'ачѣеа шн
днтпротівнїкѣл гѣсѣште прїлеціѣ де асе
прѣгѣті. Де ачѣеа стрѣжіле днтре статѣрї
кѣлтівате сѣлт маі тѣлт пѣтрѣ, днтпѣр-
тѣшнїреа днтре персѣоанѣле партнѣларѣ, де-
кѣт кордоанѣ млітаре. Прекъм се дн-
чнсьесерѣ Romanі кѣ кордоанѣ млітаре
днтпротівѣ Церманлор, Дачлор, Сарма-
цілор шчл., ашеа с'а днчнсь Австрїа дн-
протівѣ Тѣрчлор, Церманїа апої дн кон-
тра Славлор, Полонїа шн Рѣсіа дн кон-
тра Тѣтарлор, Кїна дн контра Монгол-
лор шн алте статѣрї маі тѣлте днтпротівѣ
алтор сѣлвѣтечї. Вѣрѣл млітар Roman
а авѣт фѣрѣ дндоїалѣ марѣ асемѣнѣре кѣ
чѣл Австрїан кѣт пѣтрѣ скопѣ шн ор-
гапїзациа дн лѣвѣтрѣ, днсь чѣл Roman а
фост тѣлт маі днчнсь шн маі тѣрїосѣ
(grandios). Солдацилор romanі де мар-
ціне днкъ лі с'аѣ дат пѣтѣднтѣрї пѣтрѣ
а лор свѣчнїере, скѣтїді фїнд де тѣлте
грѣжтѣді. днсь кѣ днсьрчнїарѣа де а апѣ-
ра марцініле днтпѣрѣдієі. Кѣ ачѣст кнпѣ
аѣ днчнсь еі тоате дѣпъреа де жос шн
де мїжлокѣ, шн стрѣжіле лор се днтнѣа
апої пѣ лѣнгѣ зн валѣ сѣй шандѣ марѣ
днтре репѣ шн дѣпъре шн днѣжтѣва шн
пѣ лѣнгѣ Рѣнѣ дн жосѣ. Шн дн контра
Славлор а авѣт Церманїа зн вѣрѣ млі-
тар, дела мїазъ-зі спре міазъ-поапте, пре-
към се вѣде ачѣаста дн вѣтѣле шнрѣлѣчѣлї
лѣнгѣ де марче (Marken, марціні, гран-
це), прекъм Марка Brandenбѣрг, Марка
Моравїа, — Австрїа, — Стїрїа шчл. — Дн
апѣкъл Церманїєі, дн контра Францієі.
еа де регѣлѣ пѣ апѣкъ сѣвіа фѣрѣ кѣ-
фїнд ачѣаста вѣлтівѣтѣ, п'аѣ фост асемѣне-

марк-графатъри, (поате Baden, ши Баирезт). Прекъм есте кордонъл милитар деспърнит де администрация Унгаріеі, — де каре чеш пѣцинѣ дѣпъ пѣррера Унгаріор се ціне, — ашеа ши дн неакъл де мѣжнокѣ марк-графіе не ера сѣпт прінциі, де ал кѣрор прінципат се цінеа, чі неміжнокит сѣпт рідіі Германіеі. Де регълъ ши командіріі де граніцъ ши вазаліі мор ера локвиторі ши монштениторі дн марчеле мор.

Ши Рѣшиі кѣнд аѣ днченѣт а днте-меіа зи стат маі маре ши кѣлтиват, аѣ дн-тродѣс ачест ашезѣмѣнт, колонизѣнд мар-цініле дела мареа неагръ ши Волга кѣ ка-зачі, кѣрора не лѣнгъ днсѣрчинареа де а-стрѣжзі ла шапцърі лі с'аѣ дат пѣмѣн-тѣрі, де знде ашоі аѣ днфлорит оране, ка ши ла алге кордоане милитаре. Кѣ кордо-нъл мѣскълескѣ се днмѣіера чел поло-незѣ. Прекъм дн Австріа дела Мѣрѣшѣ ла Дѣпѣре, ашеа ши дн Рѣсія лінія кор-доанелор маі де мѣлте орі с'а днпінсѣ маі днпінте афаръ, дн мѣсѣра, дн каре статъл се днпѣріеа дн лѣвнтрѣ ши варва-ріа тѣтѣреаскѣ се трѣѣа днпоі орі кѣ-деа; ва пѣрці марі днтрѣці де попоаре кордонаре се стрѣ-колоніза ши дн Украина (граніца) чеа векіе с'аѣ пѣскѣт алге Укра-ніі дн поѣ, прекъм Цара Чорноморцімор ла мареа неагръ. Дѣпѣче с'а фрѣнт пѣ-тереа тѣрко-тѣтѣреаскѣ дн Рѣсія Евро-пеапъ, кордонъл милитар рѣсескѣ с'а мѣ-тат маі де парте спре мѣазъ-зі, ши с'а дн-тінсѣ спре ресѣрїт, прекъм лінііле челе кѣмпліте але кѣзачімор Кавказіені, Кіргі-сені ши Сіверіені. Ши аічі есте о пріве-гіере ши о лѣнгъ некѣрматъ дн контра Варварімор; ши іаръши с'аѣ днпѣмплат ши аічі мѣлте тречері де чете пачпиче,

каре кѣлте окротре ла Рѣшиі, токмаі а-шеа, кѣм с'а фост днпѣмплат дн кор-доанеле романе ши австріене, ши прекъм а фост ши мареле кордон ал Кінеі, каре днсѣ аре кордоане кіар ши днпротіва провинціімор сале, дакѣ пѣ се днкреде ло-квиторімор.

Дакѣ кордоанеле милитаре рѣсешті, — дѣпѣче Украиніле с'аѣ фѣкѣт провинціі але днпѣрѣдіеі, — се вор сокоті ка ціі-тоаре де Асія, апоі дн Европа пѣмаі Ав-стріа маі аре асемеие кордонѣ милитарѣ; кѣчі челе времелпиче кордоане, каре се пѣлѣ ла марціне, кѣнд дн статъл вечпн сѣпт тѣрѣвѣрї, пѣ се потѣ пѣмі кордоа-не дн днцелесѣла де маі сѣс, чі пѣмаі корпѣрі де обсерваціе. Тоате челелалте кордоане, че аѣ фост оарекѣнд дн Евро-па, с'аѣ фѣкѣт днфлоритоаре статѣрі четѣ-дѣлешті с'аѣ чівіле (адекѣ пѣ организате милітѣреште ка кордоанеле). Днченѣнд чінева дн Цара Країн, (Україна) дн Ав-стріа ши мерѣнд спре ресѣрїт прін ці-пѣтѣріле кордонаре Австріене, дѣ де кор-донаріі рѣсешті, каріі іаръши дн ачеа лі-ніе спре ресѣрїт, кѣ о мѣкѣ днтрѣрѣне-ре ла Кіна, се днпіндѣ пѣлѣ ла мареа пачпикѣ; ши ашеа, авем о неконтенітъ лініе ка де 2000 мѣлѣрі, дн каре кордо-наріі сѣпт апѣрѣторіі кѣлѣрѣі днпротіва варваріеі, — о івітѣрѣ вредпикѣ де днсе-мплат, каре аневоіе се ва маі днпѣмплат адаооарѣ не фаца пѣмѣлпѣлѣ! —

X. Y.

*)

Ч Е В А

despre regimentul românesc al
H-lea de graniță.

Ан апл 1830 еши ла Орадіа маре о
къртічкь интітлатъ : Poemation despre
ал H-леа реџимент ромџнск свѣт Carol
B. Enzenberg, “ дн лѣмба лѣтнеаскъ. Пое-
ма фѣ де маї 'найте компѣсъ де коптеле
Silvius Tannoli дн чѣпстеа ши лѣзда пре-
зѣсълѣ колонел, прѣн акърѣѣа непреѣтатъ
стрѣданіе, съ реалѣзасъ планъа немѣрѣтоа-
реї дннѣрѣтесе M. Theresia; преѣзм ши
дн чѣпстеа реџиментѣлѣї, каре дн свѣртъ
време дѣдѣ чеа маї веѣератъ доѣадѣ а
вѣтежіеї Ромџнѣлор. Преа вреднѣкѣл Аѣ-
тор (стрѣмѣтат ла немѣрѣе) кѣпѣлѣ прѣн
ачеастъ поетъ чел маї вѣн прѣлеж, спре
а ши фаче рефлексіе сале, кѣ скоп де а
маї днлеснѣ четѣторѣлор адѣнкѣл лѣї дн-
целес.

Din pricină dar, кѣткѣ ачасть преа
інтересантѣ къртічкѣ, есте алѣтѣвѣтъ дн
лѣмба лѣтнеаскъ, ши нѣ поате фѣ кѣпо-
скѣтѣ тѣтѣрор компатріодѣлор ромџнѣї, кѣ
атѣта маї пѣдѣн челор дѣн прѣнѣнѣтале
вечѣне, деспре алтѣ парте фѣнд вѣне дн-
кредѣнѣат, кѣткѣ пѣдѣнеле ексемпларе, каре
с'аѣ трѣмѣс не ічѣ не колеа, п'аѣ нѣтѣт
стрѣвѣте дн тоате зѣгѣрѣле Ромџнѣмеї,
не знде вѣнеле поастре Фѣї пѣлѣче аѣ
інтрат, аѣлѣндѣтѣ деодатъ ши днѣдѣторат,
а фаче маї нѣлѣтора кѣпоскѣт ероїсѣнѣл
компатріодѣлор меї: ам сокотѣт, кѣ нѣ
воїѣ фаче лѣкрѣ пѣнѣлѣкѣт, дакъ дѣн знеле
рефлексії воїѣ вѣлѣде пѣмаї ачѣеа, че поате
фѣ пѣнтрѣ пої маї інтересант.

Din reflexia I петрѣвѣнд знеле —
аѣнтѣ днтрареа наѣїеї домаїтоаре зѣгѣрѣнѣї

дн Трансѣлѣванѣа. Ачѣаста с'а днтімплат
дн веакѣл ал 10леа не кѣнд Даѣїа Рома-
нѣ, де маї 'найте време фѣдѣѣїалѣ днпѣ-
раѣїлор Оріентѣлѣї ера неміжлѣчѣт сѣп-
нѣсъ прѣнѣдѣлор сѣї, карѣї ера: Менѣмерѣт
дн Даѣїа Рѣненѣсъ, Глад дн Даѣїа
Алпестрѣ, ши Gelou (Цѣло) дн Даѣїа
mediterанѣ (де мѣжлок) каре есте Тран-
сѣлѣванѣа поастрѣ ши каре аѣеа лѣкѣїторѣї
Ромџнѣї ши Шлѣвѣї (Blachos et Schlavos)
— Residenția Дѣчїї Цѣло ера дн кастрѣл
Цѣлоѣ, че пѣлѣ асѣтѣз сѣ пѣмѣще Цѣлѣѣ
днтрѣ аѣеле Кѣпѣш ши Сѣменш. Дн-
трѣачѣстѣа времѣї, пѣла апл d. X. 903.
Арпад дѣка Шѣгѣрѣлор дншѣ лѣдѣїсѣ стѣ-
пѣлѣпѣреа са прѣн маї нѣлѣте пѣрдѣї але Шѣ-
гарѣїеї, іар маї дн зрѣтѣ фѣкѣ прѣтенѣїе
ши ла стѣпѣлѣпѣреа лѣї Менѣмерѣт, а кѣрѣї
парте маре, пѣлѣ ла поарта Mezешѣнѣ,
пѣнѣтѣндѣїсѣ нѣне дѣн дѣстѣлѣ дннотрѣ-
вѣре, о аѣ ши кѣпрѣнс. — Де ачѣ Тѣхѣтѣтѣ,
зп дѣкѣ зѣгѣреск, черѣ словозеніе ши нѣ-
тере дѣла Арпад, ка, пѣнтрѣ сѣне ши зрѣ-
нѣїторѣї сѣї сѣїшѣ сѣнѣе Цара вечѣнѣ зѣ-
трѣсѣлѣванѣ (Трансѣлѣванѣа поастрѣ), не каре
ши кѣдѣїгѣндѣѣо, трѣмѣсѣсъ маї 'найте
їспѣторѣїѣ (спѣон), кѣ сѣѣрѣнѣїт, ка сѣ сѣ-
днкѣпѣнѣнѣдезе деспре вѣнѣтѣтеа пѣтѣлѣ-
тѣлѣї ши деспре старѣа лѣкѣїторѣїлор лѣї.
— Рапортѣл прѣїмѣїт се потрѣвеа фѣарте
кѣ нестѣлѣнѣнѣрѣтата лѣї сѣте де а кѣпрѣнде
богѣта ачѣаста ши кѣ лѣкѣїторѣї атѣт де
начѣнѣї, кѣт ши нѣлѣчѣїторѣї днлѣзѣстрѣтѣ
царѣ. — Дѣчїї Тѣхѣтѣтѣ дншѣ трѣкѣ остѣшнѣ-
меа несте пѣдѣрѣї ши о ашѣлѣз ла рѣїл
Алѣманш. — Трансѣлѣванѣа ера атѣлѣчї про-
прѣїетѣтеа Ромџнѣлор (кѣ тоате кѣ дн
пѣрдѣїле оріентале лѣкѣеа ши Атѣланѣї).
Дѣка Ромџнѣлор Цѣлоѣ атѣїнд де пѣлѣ-

ліреа лзі Тъхът, не трекъндѣи prin minte de o дитъмпларе аша фъръ весте, кз оасте кзтъ пзтъ дп принъ кзлеце дї еши дпайте, кз пздежде de ая опрі шї реапъса, дпсѣ Тъхът, дп дестѣл шїрет, маї пайте de івіреа зіорілор дппърцъндѣи шї оастеа, о парте о трекъ несте аяъ, ка съ стрънтореаскъ не Ромъні шї дїп дос, кз каре дпшъльторіе Цело, дїп фацъ шї дїп дос пвъдїт, фз сіліт ла фзгъ; шї сіліпчежде прїгопіт de солдаціи лзі Тъхът, кзъ зъ моръшї жертфъ лжгъ рїзл Кавъш. — Атзпчі лъквїторїї, пвъмънтенї, Ромъніи шї Славїї, възънд тоартеа Домпзлвї сѣзъ, de дпсзшї аса воїе, шїаъ алес шїешї Домп не Тъхът, кървї іаъ шї жзрат кредїндъ ла Ешкзлѣ*) шї дїп зіоа ачееа локъл ачела съ пзмежде Eskuleu пентрз-кз аколо аъ жзрат. —

De ачі се vede, кзтъкъ Трансілванїа дзпъ кздереа принцълвї ромънеспк Цело, дпгъдзїтъ de Ромъні prin дппъчївіреа аякътвїтъ, а венїт дп стълъпїреа лзі Тъхът — саъ че ва съ зікъ „лъквїторїї дънд тлпа дїп сіпгзр аса воїндъ шї аъ алес шїешї Домп не Тъхът, кървїа іаъ шї жзрат кредїндъ? — кзчї попоаръле дпвїнесъ кз арме, шї арзпкате сзпт жзгъл сазжъврїей, п'аъ пзтере а да тлпа, шї de дпсзшї аса воїе а'шї алече шїешї Домп — съ пз

петречет кз ведереа праксъ зпгзреспк de не ачелеа времї, дптръ претїнеаска дпъръцїшаре а попоарълор*) — пічі фъръ іптерес, пентрз-кз, de п'ар фї авзт еї спрїжїпіре дп пвъмънтенї кз каре маї пайте се дпсодїръ, шї шї жзраръ ла оалтъ кредїндъ, п'ар фї пзтът пічі одатъ опрі стомотоасъле пвъвлїрї але връжташїлор ва пічі дп мїжлокъл дпвїшїлор п'ар фї пзтът фї сігзрї — de време че еї пзтаї ла арме денрїшї, пзшї пзтеа кзщїга челеа de ліпсѣ спре цїпереа вїедїї, дар, ка съ се сілеаскъ а'шї дндатора кз deadїнсъл попоареле кзщїгателвї пвъмънт, каре лзкръ пз с'а пзтът реалїза декзт prin-o дпсодїре (association); пентрз-кз словознїа (libertas) пердзгъ, de обїде пазе шї хръпече о втъшаре, каре дъндзїсѣ прїлеж чеаркъ а'шї ръсѣзпа, че дпцъленцїї скрїїторї прекъпт Аноуптис, ва шї дпсзшї кзрдереа, ръндзлвї лзкрзрїлор шї дитъмплърїе лор дїп дестѣл адевереспк, —

Съ тречет ла дптемеїареа регїментзлвї ромънеспк педестрз de гранїцъ.

Мареа дппърътеасъ M. Theresia дпкзркатъ фїнд дп ръсвоїз пентрз сакпцїа прагматїкъ, кз претенденцїї сѣї, аъ гъсїт кз сфат ашї дптерї хотаръле монархїей сале кз мїліціе ставїлъ, шї ачаста маї взртос de къртъ Тзрчі педзмерїдїї връшнташї аї пзтелвї кредїп. — Дп зршаре дзпъ дп-

*) Дптр'ачастъ дппъчївіре, дензпе Тъхът о дпвзпънтоаре фзгъдзїндъ дндаторїндзсе, кзтъкъ дїп оставїї сѣї партеа чеа маї шаре, сѣва дпгоарче ла Арпад, шї кзтъкъ афлата организаре а статзлвї ромънеспк о ва лъса пжалтїтъ. — Дп ашї 6 фїекаре сѣ фїе словод de контрївзціе, дъндзѣс дптреїтъ деспъгзвіре челор пзтънїдї prin пвъвлїреа са Мст. Аат.

*) Есте ведерат, кзтъкъ дпкъ дела S. Stephan rїга Бпгарїей, обїчеїзл ачеста а'л Бпгзрїлор саъ префъкзт дп леце, алтїнтрелеа de зпде атжта етерогенеїгате дп провинцїїе поастре? шї аъ дрептѣл індїгенатзлвї, пзворъежде чева пентрз праксъ Бпгзрїлор, дпкъ de не времїе ачелеа шошечїт? —

темеierea miliției de granițe și hotarșle Dalmației, Kroației, Slavoniei și a Bănătuței, с а апкат ши де принципатл пострѣ съ л дикшицѣре къ солдаці грѣнидері; спре дитѣрїеа рѣсѣрїтеа ши де кѣтрѣ провинціал тѣрчешї а пѣс ла анл 1763 дн пїчоаре легионл Илеа съкзескѣ ши дн анл зрѣштор ал Илеа.

Тот пе ачестеа времї дитѣрѣтеаса хотѣрѣсе, ка дн рѣтѣшицелє Romanilor, вестїиор одиноарѣ домпиторї аї Дацієї, зѣрѣ deosepire de новїлї слової сѣлїбертїнї, ши пѣлѣ ла фїї преодїиор, сѣ рїдїче алте рецїменте, спре ставїлѣ де кѣтрѣ порѣл ши амїазѣл Цѣрїї поастре, ши ачаста дн дндетѣ, кѣткѣ Ромѣнїї, карїї фак чеа маї таре парте а днпопѣладїєї Трансїлванїче, фїнд де одатѣ ши днѣскѣдї лѣкѣиторї, аї пѣтѣнтѣлї дн прївїнда не'вїнсеї їзвїрї де пѣтѣнтѣл сѣлї, їар рѣспѣнде дн тоатѣ днѣтїилареа преа амѣсѣрат скопѣрїиор сале; се мїлолївї аша дар а органа пе ал Илеа рецїмент ромѣнск дн валеа Роднеї, каре есте хотѣрѣшѣ къ днѣтѣрїе Бѣковїнеї ши а Галїдеї. — Чїне пѣ vede, кѣткѣ зп лѣкрѣ аша днѣсїиуат, аша таре, де ши трѣвїиочос, пѣ се пѣтеа їспрѣвї зѣрѣкѣт де пѣдїиѣ грѣштате? — Днтр'ачеа тоатѣ грѣштатеа о рїдїкѣ сїлїнда ши тѣїєстриа знїї колонел Карол Вагон де Enzenberg ши рецїментл фѣ пѣс дн пїчоаре. — Дн анл зрѣштор 1765 дн асеменеа дндемѣтрї се рїдїкѣ легионл ромѣнск а Илеа, днтр'о лїне лѣпгѣ дела поарта де фер прїи комїтатл Хѣндореї, ал Бѣлградѣлї, прїи скавѣл Орїштїї ши а Сївїїлї прїи дїстрїктл Фѣлѣрашѣлї пѣлѣ ши прїи Цара Бѣрсеї.

Маї днколо прїи мїжлокѣл провиндеїнїче ши вїтежїе, чї дн контрѣ кѣткѣ еа а

дела дїстрїктл Кѣвѣл днчепѣнд пѣлѣ ла дїстр. Фѣлѣрашѣлї с'ѣл формат онт ескадронє де вѣлѣрїе ромѣнскѣ, каре маї тѣрзїѣ пѣла анл 1775 сѣ редѣсесѣ пѣтмаї ла патрѣ, днтрѣпѣндѣсе къ кавалерїа сѣкѣїаскѣ. — Дн анл 1783 хотареле регїментѣлї ромѣнск ал Илеа с'ѣл маї лѣдїт прїи днтрѣнареа домѣнѣлї Borgo хотѣрѣшї къ Молдова, каре неѣтѣрїиорл днпѣзрат Joseph Илеа прїи камбїѣ ла рѣскѣпѣзрат дела фамїїа графїиор Bethlen, дѣпѣ че днѣсїи лѣкѣиторїї с'ѣл фост рѣгат неѣтрѣ ачѣаста — ши аша се їспрѣвї проїектатл пѣрїете дѣпѣ марциїале принципатѣлї пострѣ.

Штаѣл регїментѣлї Илеа се хотѣрѣшѣ ла Орлат, орѣшел пѣ де парте де Сївїїѣ, їарѣ а регїментѣлї ал Илеа дн орашѣл Нѣсѣл днпрезѣл къ префектѣрїе сале. —

Лѣкѣиторїї регїментѣлї Илеа де вом лѣа афарѣ офїціалї вѣїешагѣрїиор дн Родна преѣл ши пїскарї офїдїрї пенсїонадї ши орѣшенї пѣ преа тѣлї, дн сате 44 днїнсе днтр'о лїне дела капѣтл комїтатѣлї Тѣрзеї де кѣтрѣ рѣсѣрїт днчепѣнд, пѣлѣ ла Мартѣрѣш дн Цара зпгѣрїаскѣ пе марциїале Цѣрїї, сѣлїт тоцї Ромѣнї; ва ши сате ле аѣ пѣте ромѣнешї п. в. Салва, Парва, Непос, Ромѣлї шчл. Де вом кѣткѣ ла стареа солдаціиор тѣрциїашї, преѣл ши ла модѣл де а вїедѣї, фїндкѣ тоатѣ фамїїа дншї аре де пропїетате тогїїнда са пе каре днїишї де паче о лѣкрѣ къ стрѣданїе маї ажѣторѣндѣсе ши къ кѣлѣтра до-вїтоачелор, вом vedeа, кѣткѣ ачаста мїлїде де границѣ пїчї одатѣ пѣ с'ѣл абѣтѣт дела кредїицѣл кѣтрѣ топархѣл сѣлї, дела статор-

dat чеа маї mare довадѣ, шї дѣ пѣпѣ а-
стѣзі, деспре ачеа, кѣ нїмїк дї днѣсфлесе-
ше маї пѣтернїк, деклѣт ївїреа монархїлї
сѣѣ шї аторѣл кѣтрѣ патріе. — Саѣ азїт
кѣндва, кѣ ачеїї солдаї с'ар фї дат прїншї
де вѣпѣ воїе врїштаншїмор? с'аѣ кѣ лѣкнд
фѣга леар фї днторс досѣл? шї їарѣшї
дїп контрѣ, ва пѣтеа чїнева тѣгѣдї кѣмкѣ
еї п'ар фї фост маї дн тоатѣ зна време дн
фрѣптеа армїмор? Нѣ крѣз; — кѣчї лор
леаѣ фост сѣлпѣтѣ паронка, шї прїїнїтѣл ра-
порт, дела зп офїдїр (пѣмаї де днпѣрѣтеск
кѣпоскѣт кѣ атѣта маї вѣртос а зпї дѣкѣ,
прїнц, вѣзѣт) — ле днїоїа пѣтрїта семе-
дїе спре а пѣвѣлї дн контра врїштаншї-
мор*). Ачаства мїлїдїе а фост чеа дїнтѣїе,
каре спрїжїнїнд пѣвѣлїрїле врїштаншїмор
маї гата ера а гѣста тоартеа, дѣлчеле пѣ-
хар ал вїтежїеї, деклѣт але днпѣдї кѣт де
пѣдїп ка маї днпѣї саѣ маї тѣрзїѣ, сѣшї
пѣатѣ лѣа деспре дѣпшїї дѣлчеле їсѣкндѣ,
— аї крѣде кѣмкѣ стрѣтошїї лор романїї,
фаорїї шї днпїнтѣторїї вїртѣдеї остѣшѣшїтї
с'ар фї репѣскѣт дн стрѣнеподїї сѣї. —

(Ва зрѣма.)

ФРАНКЛІН.

Гречїа шї Рома аѣ прѣдѣс вѣрвадї,
карїї прїп а лор прїнцїпїї дрѣпте,, драго-

*) Днпїнте де ачаства кѣ 18 апї афлѣндѣмѣ
кѣте одатѣ дн мїжлокѣл грѣндерїлор Роднеї,
аваем порочїре де а азїї пїскарї епїкодзрїї дїп
вѣтѣлїа кѣ Тѣркѣ шї кѣ Наполеон, а кѣрор
сѣжрїшїт дн днкїеаа кѣ зп верс дн лїтѣва
петѣдаскѣ: *Freuet Euch des Lebens — Weil Uns
Prinz Carl commandiret — Ihr marschiret!* —
Шї ачаства дїп гѣрїле зпор векзїїї вѣтрѣшїї
пѣнтрѣ-кѣ челор тїнерї с'аѣ фѣкѣт де тоате
дїлеле.

стеа патріеї шї сїмплїчїтатеа пѣравзрїлор,
аѣ фост разѣм шї спорїторїї патріеї лор.
Тїмпѣрїле позѣ, де шї пѣ сѣлѣт аша де тѣ-
поасе, дн аша вѣрвадї, тотѣшїї де кѣнд
дн кѣнд фак а рѣсѣрї кѣте о асемїне ценїе
вїнефѣкѣтоаре а оменїреї, менїт а-електрїза
пре ачїї амордїїї шї а ї кѣлѣзїї пре ка-
леа вїртѣдеї. Фѣл дїп ачестїа есте Франк-
лїн деспре кареле днпѣрѣтѣшїм зрѣтѣтоа-
реле: Benjamin Франклїн с'аѣ пѣскѣт
ла Бостон дн Амерїка ла $\frac{1}{17}$ Ген. 1706
дїп пѣрїнцїї неавѣдїї. Лїпсїт де мїжлоаче аѣ
контенїтдела днпѣвѣдѣтѣра теологїеї спре а-
чѣтѣра не пѣрїнтеле сѣѣ дн месерїа фачерїї
лѣтїнѣрїлор. Дн ал 12 апї аѣ днпѣвѣдат
тїпографїа. Ачаства аѣ спорїт дорїнда чѣтї-
реї де кѣрцїї вѣне. Ел аѣ компѣс версѣрї,
дозѣ баладе, каре сїпѣр ле вїндѣ шї каре аѣ
фост фоарте пѣлѣкѣте.

Dorinda de ашї кѣмпѣра о тїпографїе
л'аѣ дѣс дн Англіа, де знде фѣрѣ резѣлатат
аѣ петрѣкѣт 18 лѣпї. Днпѣрїкндѣсѣ дн
Амерїка ла 1726 аѣ зрїт о содїетате лїте-
рарѣ шї кѣ арївѣторѣл зпор прїетїнї аѣ ста-
торнїчїт а са тїпографїе знде аѣ днчепѣт а
тїпѣрї кѣрцїї їнтересанте, каре л'аѣ адѣс дн
легѣтѣрѣ кѣ пѣлѣдїї днпѣвѣдадїї. Ла 1730
с'аѣ кѣсѣторїт, шї с'аѣ зркат а се днде-
летнїчї кѣ щїїнцеле маї алес кѣ електрїчї-
тате дн каре аѣ фѣкѣт аша де марї афлѣрї,
днпѣкѣт ла 1762 зпїверсїтатеа де Оксфорд
л'аѣ пѣмїт доктор. Лѣкѣторїї Nord-amerї-
чеї, чѣсѣлпѣт де вїдѣ де Енглезїї, днчепѣсѣрѣ
не атѣпче а се тѣлпгзїї деспре гѣвернѣл Ан-
гліеї кѣ ар фї трактѣнд ачеа колонїе ка о
тастїхѣ. Шї ачаствѣ петѣлцетїре аѣ део-
севїт не партїда патрїоцїлор де ла ачеа, а
Фїло-Енглезїлор. Гѣвернѣл Англіеї, воїнд
а кѣдїга де пѣртїнїторїї не Франклїн, л'аѣ

изміт генерал директор а поцелор, дар пентрѣ-къ ачеаста нѣ л'аѣ днстрѣнат де ла интересѣ патрией, апоі л'аѣ скос дін постѣ ші де атѣче фѣдѣи аѣ конфѣптѣит кѣтрѣ скѣпареа Америчей. Аѣ вѣрстѣ де 71 ані аѣ мерс ла 1776 ла Паріс, знде ера агент секрет, іарѣ кѣнд ла 1778 Франція аѣ кѣ-поскѣт пеатѣрпареа Америчей, Франклін с'аѣ днфѣдошат ка амбасадор а репѣвлічей Норд-американе, ші с'аѣ трактат кѣ маре респект, днѣрнѣндѣсе дн Америкааѣ фост президент а Пенсилваніей ші дѣпѣ о віадѣ тѣпноасѣ дн лѣкрѣрї фолосітоаре пентрѣ компатріоцїї сѣї аѣ рѣпосат ла 1790 дн вѣрстѣ де 78 ані. Спре ал чїнстї Америка аѣ пѣртат доліо (чернїре) прекѣт ші Франція. Ел есте аѣлѣторѣл ферїтѣнѣлї ші алѣтор интересанте. *) Франклін пѣтрѣндѣ кѣ лѣтѣрїре віадѣ отѣлї ші ініма са чеа повїлѣ нѣ авѣ алѣе дорїнде декѣт вінеме оменїрей. Ел ш'аѣ ерїт о сістемѣ де фїлософїе каре ва фї траїнікѣ. Німе нѣ кѣпоаѣде маї віне методѣл а десвїлї днѣвѣдѣтѣра де морал, а о аплїка спре дндаторї-реле прїетенїей ші остепенїле шїе фолосїтоаре, ші патрией. Німік есте маї плѣкѣт декѣт четїреа проверїїлор (зїкѣтоарїлор) а лѣї Мошѣ Рїшар. Франклін аѣ кон-пѣс днѣсшн епїтаѣл че с'аѣ нѣс престе ал сѣѣ портѣлнт ші кареле есте зрѣтѣторїѣл:

„Аїчї заче трѣпѣл лѣї Benjamin Франклін, знїї тїпограф, кареле ка скоарѣа знеї кѣрѣцї векї, де знде с'аѣ лѣат кѣпрїндереа,

шї с'аѣ лїпсїт де тїлѣл шї де азрїреа са, аѣ ретас прада вертїлор дар днѣсшн зѣра-жѣл нѣ ва перї (прекѣт се креде), кѣчї о-дїнеоаре еар се ва днфѣдоша днтр'о едї-цїе маї позѣ шї маї фрѣмоасѣ, дндрептатѣ де азѣорѣл.“

Ів. Л.

De дндрептат!

Аѣ Нрѣл 27 а Фоїї ла фаѣа 213 с'аѣ фѣкѣт о пеплѣкѣтѣ днѣкрѣаре а рѣндѣрїлор текстѣлї прїн о фаталѣ днѣтѣпларе, дѣпѣ че трекѣсе прїн тоате ревїзіїле, фѣрѣ грешелї, адекѣ: дела рѣндѣл ал пѣаѣлѣеа пѣтѣрат де жос дн сѣ: пе колоана де а-стѣлнга сѣ треакѣ четїторїѣл дрепт ла рѣндѣл днѣтѣл а колоаней дрепте аша: . . пе днѣкредїнда кѣ ачї ле (апої деасѣпра) есте віне; шчл. мерѣнд нѣпѣ жос, де знде іар пе днѣтоарчет пе колоана деа стѣлнга ла челе онѣ рѣндѣрї рѣтасе.

А л т а. Се веде кѣ ла Спїда преасѣїн-дїтѣлї Прѣїн Мітрополїт Benjamin (Сѣпле-мент Nr. 19) знїї ар фї поѣтїт, ка ратѣрїле погорѣторїлор днѣкѣ сѣ се фїе деосївїт прїн лїнїї перпендїкѣларе. Аѣ маѣскрїѣл орї-дїнал ера фѣкѣтѣ ачеастѣ деосївїре преа віне прїн лїнїї перпендїкѣларе шї totde-датѣ анѣларе; днѣсѣ тїпографїа де аїчї нѣ фѣ дн старе але скоате днѣтокта.

*) Egripuit coelo fulmen sceptrumque tirannicis,
дї скрїсесерѣ Францозїї.